

Mona Hurtig Skol AB
Rektorn vid Friskolan i Kärna

Beslut för grundskola och fritidshem

---

efter tillsyn av Friskolan i Kärna
i Kungälv kommun

Tillsyn i Friskolan i Kärna

Skolinspektionen har genomfört tillsyn vid Friskolan i Kärna. Tillsynen föranleddes av ett besök i skolan med anledning av att Skolinspektionen mottagit en anmälan mot Friskolan i Kärna i januari 2013.

Friskolan i Kärna besöktes av Skolinspektionen den 9 och 10 april 2013.

Fakta om skolan

Den fristående grundskolan Friskolan i Kärna ligger i en mindre ort i Kungälvskommun. Skolan startade sin verksamhet hösten år 2000 och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9 samt fritidshem. Huvudman är Mona Hurtig Skol AB. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor. Skolans lokaler är fördelade i två mindre grupper av byggnader med gångavstånd och en trafikerad väg emellan. Skolan har 201 elever i årskurs 1-9 och 31 elever i förskoleklass. De fyra fritidshemsavdelningarna har sammanlagt 79 elever. Eleverna i förskoleklass är indelade i två grupper, årskurs 1-5 i en grupp per årskurs, årskurs 6-8 i två grupper per årskurs och årskurs 9 är indelad i tre grupper. Skolans lärare är organiserade i en arbetsgrupp och fritidshemmets personal utgör en arbetsgrupp.

Det saknas sammanställningar av kunskapsresultaten i årskurs 3. Skolans sammanställning av kunskapsresultaten för läsåret 2011/12 i årskurs 6 visar att samtliga elever nådde kunskapsresultaten i alla ämnen förutom i svenska, engelska och matematik där 75 procent av eleverna nådde kunskapskraven. Skolans sammanställning av resultaten för samma år i årskurs 9 visar att samtliga elever nådde de nationella målen i ämnena moderna språk och musik. I svenska, samhällsorienterande ämnen och i matematik nådde 87 procent av eleverna målen. I engelska nådde 90 procent målen och i övriga ämnen nådde 97 procent av eleverna de nationella målen.

Enligt skolverkets statistik var meritvärdet 207 för läsåret 2011/12. Motsvarande siffra för riket var 211. Av statistiken framgår också att andelen flickor som nådde målen i samtliga ämnen var 75 procent och andelen pojkar 92 procent.

Rektor beskriver att resultatet i fritidshemmet är att barnen är trygga.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen har vid tillsynen kunnat konstatera att Friskolan i Kärna brister i sin verksamhet inom ett antal områden.

Skolinspektionen har bland annat kunnat konstatera omfattande brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Utredningen visar bland annat att Friskolan i Kärna endast i begränsad utsträckning sammanställer elevernas kunskapsresultat och att de resultat som faktiskt sammanställs inte följs upp och utvärderas i syfte att utveckla utbildningen. Uppföljning och utvärdering är av väsentlig betydelse för att kunna pröva och utarbeta nya metoder och på så vis öka måluppfyllelsen i verksamheten. Ett exempel på ett område där uppföljning och utvärdering skulle behövas för att öka måluppfyllelsen är de skillnader i resultat mellan flickor och pojkar i årskurs 9 som kunnat konstateras vid skolan. En analys behövs för att förstå vad skillnaderna i resultat mellan könen kan bero på. Analysen ska leda till att nödvändiga åtgärder kan vidtas så att alla elever ges möjlighet att nå så långt som möjligt. Skolinspektionens utredning visar också på stora brister i skolans dokumentation av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Skolinspektionens tillsyn har vidare visat att huvudmannen idag inte, i tillräcklig omfattning, säkerställer att eleverna får den undervisning i respektive ämne som de har rätt till. Undervisningen vid Friskolan i Kärna sker periodvis ämnesövergripande. Under ett läsår genomförs olika aktiviteter som exempelvis cabaré, temaveckor och långresor. Det ordinarie schemat bryts ibland i flera veckor för att arbeta med aktiviteterna. Enligt Skolinspektionens bedömning ser rektor idag inte till att innehållet i aktiviteterna planeras, följs upp, och utvärderas i förhållande till läroplanen och kursplanernas krav. Detta är en del av det systematiska kvalitetsarbetet och är något som enligt skollagen ska dokumenteras.

Det är väsentligt att huvudmannen (tillika rektorn) kraftfullt förbättrar det systematiska kvalitetsarbetet för att säkerställa kvaliteten så att skolan utvecklas i riktning mot de nationella målen. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete som dokumenteras kan skolan vidta nödvändiga åtgärder för förbättringar och tydliggöra den utveckling som pågår.

Skolinspektionens tillsyn har också visat på brister när det gäller skolans arbete med betygssättning och arbetet med särskilt stöd. Tillsynen har visat att lärarna vid betygssättning i årskurs 6 i hög utsträckning undviker att använda de högre betygsbeteckningarna med motivering att eleverna ska slippa "sänka" sina betyg i årskurs 7. Detta har medfört att betyg inte satts utifrån betygskriterierna. Skolans rutiner kring arbetet med särskilt stöd har visat sig otydliga och brister har kunnat konstateras i upprättade åtgärdsprogram.

Utredningen visar också att Friskolan i Kärna saknar en elevhälsa som motsvarar författningarnas krav. Huvudmannen och rektor måste ta ansvar för att det finns en elevhälsa som innefattar de kompetenser som skollagen kräver och som arbetar förebyggande och hälsofrämjande och som stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål, något som inte sker idag.

Ytterligare ett område som Skolinspektionen bedömt behöver förbättras är arbetet i skolans fritidshem. Fritidshemmets verksamhet behöver följas upp och utvärderas för att säkerställa att innehållet motsvarar uppdraget. Eleverna erbjuds fritid och rekreation men samverkan med skolan behöver tydliggöras så att innehållet berikar varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Skolinspektionen kan efter sin tillsyn också konstatera att Friskolan i Kärna i flera avseenden är en välfungerande skola. Det har inte framkommit annat än att eleverna vid skolan är trygga och trivs bra. Det råder en positiv stämning och skolans policy att alltid ha små klasser och grupper gör att eleverna uppfattar att det alltid finns vuxna i närheten som bryr sig om dem.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mona Hurtig Skol AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Mona Hurtig Skol AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd.

- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

Enligt skollagen ska en elev ges sådant särskilt stöd som en utredning visat att han eller hon är i behov av. Åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogram beslutas av rektor. Enligt förvaltningslagen ska beslut som kan överklagas innehålla information om hur man kan överklaga beslutet. Beslut av en rektor får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet. Det anges till exempel inte alltid tydligt vilka elevens behov är. Det finns exempel på åtgärdsprogram där elevens behov i olika ämnen beskrivs men där behoven inte kopplas till några konkreta åtgärder som kan följas upp och utvärderas. I några åtgärdsprogram är de åtgärder som beskrivs allmänt hållna. Exempelvis anges som åtgärd i ett program "kontinuitet och trygghet med samma och ett fåtal personer varje dag" och i ett annat anges åtgärden "anpassat material". I nämnda åtgärdsprogram framkommer det dock inte hur det särskilda stödet ska ges. Det framkommer inte heller på ett tydligt sätt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I programmen anges exempelvis att uppföljning ska ske "under vårterminen" eller "på utvecklingssamtal". Bland de genomgångna åtgärdsprogrammen finns också exempel på åtgärdsprogram för en och samma elev där innehållet inte förändrats mellan första och andra åtgärdsprogrammet. I det andra åtgärdsprogrammet finns ingen utvärdering som visar hur skolan arbetat utifrån första åtgärdsprogrammet eller vilka effekter åtgärderna haft. I de flesta åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del

av saknas beslut om åtgärdsprogram genom rektors underskrift, eller annan som rektorn delegerat beslutet till, liksom överklagandehänvisning.

Utredningen visar att skolans åtgärdsprogram inte alltid anger vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen är inte beslutade av rektorn eller annan som rektor delegerat beslutet till. Det saknas också överklagandehänvisning i åtgärdsprogrammen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8-9 §§ och 28 kap. 16 § skollagen

21 § förvaltningslagen (1986:223)

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Mona Hurtig Skol AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet bedömning och betygssättning.

- Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar
- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven
- I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

Motivering

Enligt skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas.

Skollagen anger att läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska den individuella utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Läroplanen anger att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Det framkommer i intervjuer med såväl lärare som rektor att det förts diskussioner angående betygssättning och framförallt hur skolan ska se på betygsätt-

ning i årskurs 6. Skolan tog, enligt rektor och lärare, beslut om att inte sätta höga betyg i årskurs 6 för att undvika att behöva sänka betyget då eleverna går i årskurs 7. Rektor uppger att det inte är bra för eleverna att få ett betyg i årskurs 6 som sedan sänks i årskurs 7. Lärare bekräftar i intervjuer att alla beteckningar inte använts vid betygssättning i årskurs 6. Det framgår av den betygskatalog som skolan lämnar vid tillsynen att betygen för elever i årskurs 6 är övervägande betyget E. Av 286 betyg förekommer betyget C två gånger och betyget D fyrtio gånger. I fem av elva ämnen förekommer endast betyget E. Betygsstegen A och B förekommer inte alls.

I intervju med lärare och rektor framkommer vidare att de inte vet om betygssättningen är likvärdig med andra grundskolor. Det framkommer också att det tidigare har funnits samarbete med en kommunal grundskola, då betygssättning diskuterats, men att detta inte längre förekommer. Rektor uppger att det har uppstått diskussion med vårdnadshavarna angående betygssättningen och att skolan vid nästa tillfälle för betygssättning kommer att följa kriterierna.

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av varierar i vilken mån de uppfyller författningarnas krav. Det finns några omdömen som visar elevens utveckling relaterat till kunskapskraven. Det finns dock andra omdömen som endast beskriver vad eleven arbetat med i ämnet. Som exempel kan nämnas att arbetsområden i NO varit "väder och klimat", "atomer och molekyler" och "vatten och vattnets kretslopp". Det framgår dock inte vilka kunskaper eleven uppnått i ämnet. Det finns också exempel på individuella utvecklingsplaner där det är oklart vad som avser utvecklingsplan respektive skriftligt omdöme. I de flesta individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av saknas beskrivning av skolans insatser för att eleven ska nå sina mål. Det finns inte heller skriftliga omdömen i samtliga ämnen som eleven får undervisning i.

Rektorn uppger i intervju att hennes uppfattning är att lärarna är bra på att skriva omdömen och att använda det webbaserade verktyget där dessa skrivs. I intervju med lärare i de lägre årskurserna uppger dessa att eleverna ges skriftligt omdöme i varje ämne de får undervisning i. Lärarna uppger att utvecklingsplaner skrivs in i webbverktyget och att eleverna väljer sina egna mål som också skrivs in. Lärarna menar att eleverna själva vet vad de behöver kunna. Lärare i högre årskurser uppger däremot att de inte är "riktigt färdiga med webbverktyget ännu" och att det finns mer att utveckla. De uppger dock att de skriver in hur det går för eleverna och att eleverna är med och sätter upp mål. Eleverna i de högre årskurserna är av en annan uppfattning. Enligt dessa varierar det om lärarna ger skriftliga omdömen eller inte. Ibland behöver de fråga lärarna hur de ligger till i vissa ämnen och lärarna svarar muntligt men det skrivs inte alltid i webbverktyget. Eleverna uppger också att det är olika avse-

ende om de sätter upp mål under utvecklingssamtalet eller inte. Några elever menar att de inte har några individuella mål alls.

Utredningen visar att rektor inte ser till att betyg sätts i enlighet med författningarna eftersom lärare inte använder samtliga beteckningar för betyg och utgår därmed inte vid bedömningen från kunskapskraven för respektive beteckning.

Utredningen visar också att de skriftliga omdömena inte alltid beskriver elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Skriftliga omdömen ges inte heller alltid i alla ämnen som eleven får undervisning i. Vidare saknas i några av de individuella utvecklingsplanerna en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 14 § samt 10 kap. 13 och 17 §§ skollagen

Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Mona Hurtig Skol AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska se till att den pedagogiska personalen i fritidshemmen arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna
- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att kvalitetsarbetet dokumenteras

Motivering

Arbetet utifrån de nationella styrdokumenterna

Enligt skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan vilken ska ange mål och riktlinjer för utbildningen. Läroplanen anger att tillämpliga delar i densamma ska gälla för fritidshemmet. Skollagen anger också att fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen och grundskolan. Enligt läroplanen ska fritidshemmet och skolan samverka för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Det är, enligt läroplanen, rektors ansvar att samverkansformer för detta utvecklas.

I intervju med fritidshemmets personal framkommer att fritidshemmets uppdrag utifrån styrdokumentet sällan diskuteras. Under två dagar per termin finns tid avsatt för planering och utvärdering. Personalen diskuterar då vad som kan göras bättre. På fredagar diskuteras vilka mål som ska fokuseras på framöver. Det kan exempelvis vara äventyr en vecka, kostlära en vecka eller hopprep en vecka. Personalen uppger att verksamhetens innehåll är vad eleven själv väljer och att de själva inte styr så mycket. Personalen menar att de vill ge eleverna tid till att göra sådant de inte hinner med i skolan. Enligt personalen har rektor insyn i fritidshemmet genom en samordnare. De uppger också att samordnarens uppgifter till övervägande del handlar om praktiska frågor och mindre om innehållet i verksamheten. Personalen uppger också att en av dem framöver ska ta ett större ansvar för att fritidshemmet ska få en tydligare inriktning mot läroplanen och andra styrdokument. Enligt personalen är detta en signal från rektor. Rektor uppger i intervju att hennes uppfattning om fritidshemmets uppdrag är det sociala och att leken är det viktiga i fritidshemmet. "Eleverna är där i stället för hemma" och fritidshemmet ska ge eleverna en meningsfull fritid, menar rektorn. Skolan har inför tillsynen lämnat en beskrivning av mål för fritidshemmets verksamhet samt en utvärdering. Det saknas dock en tydlighet vad som utgör grund för val av målen. Likaså är utvärderingen inte alltid relaterad till de mål som satts upp.

Utredningen visar att rektorn inte i tillräcklig grad tar ansvar för att den pedagogiska personalen i fritidshemmet arbetar utifrån de tillämpliga delar i läroplanen som finns för verksamheten. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid skolenheten. Kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt skollagen vara de nationella mål som finns för utbildningen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Läroplanen anger att rektor har ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor har ansvar för skolans resultat.

I den dokumentation som skolan lämnat inför tillsynen och i intervjuer med lärare och rektor framkommer att kunskapsresultaten i årskurs 3 inte sammanställs. Den sammanställning för årskurs 6 som lämnats till Skolinspektionen inför tillsynen baseras, enligt rektor, på resultat av de nationella ämnesproven. Lärare uppger i intervju att de är osäkra på hur siffrorna kring elevernas kunskapsresultat har tagits fram men att de lämnat resultat av de nationella proven till rektor i samband med efterfrågan från Skolinspektionen. Lärare i de äldre årskurserna uppger att de pratar med varandra om hur eleverna ligger till

men att de inte tror att det finns någon skriftlig sammanställning av elevernas kunskapsresultat. Vid intervjuer uppger lärare att de inte analyserar kunskapsresultat på skolnivå. De menar att de arbetar mer individuellt kring kunskapsresultaten och om någon elev riskerar att inte nå lägsta kravnivån så skrivs ett åtgärdsprogram. Rektor uppger att de tänker på individerna i första hand och inte på gruppnivå. De pratar dagligen med varandra om eleverna men ser också till helheten.

Skolan har lämnat ett dokument rubricerat "Systematiskt kvalitetsarbete". Av dokumentet framgår generellt och kortfattat hur arbetet ska organiseras och genomföras. Det finns inget som tyder på att planeringen föregås av en analys och utvärdering av skolans samlade resultat. Det saknas också i dokumentet en konkret planering för utvecklingen av verksamheten i syfte att förbättra skolans resultat. Rektor uppger i intervjun att det finns annan dokumentation som visar på skolans arbete. Lärare uppger i intervju att de är osäkra på om det finns något dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete. De uppger att de inte har sett något sådant. Personal i fritidshemmen uppger att de inte känner till något skriftligt kvalitetsarbete men att de för protokoll vid sina möten.

Ett exempel på arbetsområde som saknar planering, uppföljning och utvärdering är den cabaré som alla i skolan arbetar med under tre hela veckor. Skolinspektionen mottar vid tillsynen ett dokument som beskriver vilka ämnen som ska finnas med i cabareten och kortfattat vad eleverna förväntas utveckla. Det finns dock ingen planering för hur detta ska gå till. Eftersom arbetet pågår under Skolinspektionens besök finns ännu ingen utvärdering. Det finns inte heller några utvärderingar från tidigare liknande aktiviteter som visar att eleverna utvecklat det som förväntats. Lärarna uppger att de informerar vilka ämnen som ingår och på vilket sätt men de flesta eleverna uppger i intervju att de inte känner till detta.

Rektor uppger att hon säkerställer att eleverna får undervisning i alla ämnen under olika aktiviteter som exempelvis temaveckor och resor genom att hon själv deltar. Det finns dock ingen dokumentation som visar detta utan rektor menar att om eleverna når kunskapskraven så har de fått den undervisning de har rätt till.

Utredningen visar att rektorn inte tar ansvar för skolans resultat och för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid skolenheten. Det saknas ett kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten som ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Utredningen visar också att det saknas dokumentation av sådant arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4 och 5 §§ skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Mona Hurtig Skol AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning.

- För eleverna ska det finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som arbetar förebyggande och hälsofrämjande

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

Det framkommer i intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan att elever vid Friskolan i Kärna inte har tillgång till kurator, psykolog och specialpedagogisk kompetens i tillräcklig omfattning. Det skolan benämner som elevhälsa vid skolan är skolsköterska, socialpedagog och två så kallade elevvårdslärare. Skolsköterska finns vid skolan ca 50 procent av en heltidstjänst. De övriga arbetar som lärare vid skolan och har ca 20 procent avsatt för elevhälsoarbete. Vid intervju med skolans elevhälsa framkommer att de inte har några "traditionella" schemalagda möten men kan snabbt få ihop alla till ett möte om behov uppstår. Lärare uppger i intervju att de vid de personalmöten som återkommer varje vecka kan ta upp elever som de oroar sig för. Elevhälsan uppger att de vid behov utifrån ett elevärende köper in andra kompetenser såsom specialpedagog, psykolog, och skolläkare. Kompetenserna finns inte på skolan på sådant sätt att eleverna själva kan ta direktkontakt med dessa. De uppger också att all personal i skolan är inblandad i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet vid skolan. Det händer, uppger elevhälsan, att skolan köper tjänster på konsultbasis, som exempelvis psykolog, som hjälp i skolans elevhälsoarbete. Vid intervju med rektor bekräftas att det vid behov köps in tjänster av kurator, logoped, läkare och psykolog. Rektor uppger också att psykolog, specialpedagog och kurator inte arbetar med det förebyggande och hälsofrämjande arbetet men att skolan kan kontakta dessa om de behöver handledning.

Utredningen visar att elever vid Friskolan i Kärna inte har tillgång till insatser av psykolog, kurator och specialpedagog i tillräcklig omfattning eftersom eleverna inte har tillgång till kompetenserna i en direkt kontakt. Vidare visar utredningen att skolan inte har tillgång till en samlad elevhälsa, d.v.s. medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk kompetens, som i samarbete med skolan arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleven i att nå målen för utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Mona Hurtig Skol AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet huvudmannaskap och godkännande.

- De skriftliga rutinerna för klagomålshantering ska också innefatta huvudmannen
- Informationen om rutiner för klagomål ska lämnas på ett sådant sätt att de blir kända

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt, enligt skollagen. Huvudmannen ska informera om rutinerna så att elever och vårdnadshavare får kännedom om hur de ska gå tillväga om kontakterna med rektor inte ger önskat resultat. (se prop. 2009/10:165 sid. 309)

Skolan har inför tillsynen överlämnat ett dokument rubricerat "Klagomålshantering vid Friskolan i Kärna". Av dokumentet framgår hur elev, förälder och personal ska gå tillväga då de har klagomål på verksamheten och/eller dess personal. Den som framför klagomål kan göra detta till personal, eller rektor. Möten ska, enligt rutinen, dokumenteras och eventuell handlingsplan kan upprättas. Det framgår dock inte av dokumentet vart den klagande kan vända sig då det finns klagomål som avser rektor/skolans ledning. I intervju med lärare framkommer att de känner till att det upprättats rutiner men att de inte vet om elever och vårdnadshavare är informerade om desamma. Rektor uppger i intervju att det aldrig inträffat att någon haft klagomål på rektor men att det vore möjligt att vända sig till någon av skolans delägare. Det finns dock inga sådana uppgifter i de skriftliga rutinerna och inte heller på skolans hemsida.

Utredningen visar att huvudmannens skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen inte är tillräckliga eftersom de inte anger vart den klagande ska vända sig vid klagomål som avser rektor. Utredningen visar också att information om rutinerna inte lämnas på lämpligt sätt. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 8 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Mona Hurtig Skol AB nedanstående anmärkningar.

Mona Hurtig Skol AB ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 13 september 2013.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet trygghet, studiero och en god miljö.

- Det finns inte ordningsregler som utarbetats under medverkan av eleverna och som följs upp vid skolan och fritidshemmet. Ordningsregler är inte beslutade av rektor
- Planen mot kränkande behandling innehåller inte konkreta åtgärder som skolenheten och fritidshemmet avser att påbörja eller genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning. Planen saknar också en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på skolenheten. Skollagen anger att rektorn ska besluta om ordningsregler.

I ett dokument rubricerat "Sammanställning av viktiga delar av Friskolans Policy" som skolan lämnat inför tillsynen, anges att skolan inte ska ha några regler. Det är istället de vuxnas ansvar att vara förebilder och gränssättare, enligt policydokumentet. Lärarna uppger i intervju att det inte finns ordningsregler.

I stället, menar några lärare, finns det förhållningsregler, dock inte nedskrivna, medan andra lärare pratar om förhållningssätt. Det är viktigt, menar lärarna, att framhålla det positiva framför det negativa. Lärarna och fritidshemmets personal är dock eniga i att det inte finns några skrivna regler och att detta beror på att de vill ha så lite förbud som möjligt i skolan och fritidshemmet. I intervju med äldre elever framkommer att de inte varit med och diskuterat vilka förhållningsregler som ska gälla i skolan. De uppger också att de inte känner till några skrivna regler. Yngre elever kan i intervjun ge exempel på ett antal regler och rutiner som gäller. Det kan vara att lyssna när andra pratar, tvätta händer före maten, vara schysst mot varandra och liknande. Det framkommer i intervjun att det arbetats fram klassrumsregler i en av klasserna. Fritidshemspersonal uppger i intervju att regler tas upp när det blir problem på något sätt men att reglerna inte finns nedskrivna. Enligt fritidshemspersonalen känner eleverna till reglerna och vet till exempel att de ska vara ordningsamma.

Utredningen visar att skolan och fritidshemmet inte har utarbetat ordningsregler under medverkan av eleverna. Då det inte finns skriftliga ordningsregler är det heller inte möjligt för rektor att besluta om sådana. Eftersom det finns uttalade normer och regler som elever och vuxna känner till och förhåller sig till ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning som ska åtgärdas.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen uppfyller författningarnas krav avseende beskrivning av förebyggande åtgärder på övergripande nivå samt beskrivning av framtagandet av planen. Vidare framgår av planen att kartläggningar genomförs och resultaten av dessa sammanställs. I planen saknas dock beskrivning av vilka åtgärder som behöver vidtas och vilka av dessa som avses genomföras eller påbörjas det närmaste året, utifrån de resultat som framkommit. Det saknas också en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Det framkommer inte i planen vad som avser fritidshemmet respektive skolan.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling saknar för respektive verksamhet en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året och en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Eftersom skolenhetens behov kartläggs och

konkreta åtgärder vidtas utifrån behoven, samt att rutiner finns för att åtgärda kränkningar ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning som ska åtgärdas.

Författning

5 kap. 5 § och 6 kap. 8 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet omfattning och resurstillgång.

- Eleverna har inte tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande

Motivering

Enligt skollagen ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Skollagen anger att eleverna i grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Enligt förarbetena till skollagen avses med skolbibliotek en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. (se prop. 2009/10:165)

Vid intervjuer med lärare, elever och rektor uppger dessa att skolan har ett antal böcker på olika ställen i skolans lokaler. Det finns såväl faktaböcker som skönlitteratur. Vid besök i skolans olika byggnader och lokaler konstateras att det finns litteratur i klassrum och på andra ställen som exempelvis uppehållsplatser. Rektor och lärare uppger att det finns ett digitalt system där eleverna kan söka på olika boktitlar och få reda på var boken finns. De tror dock inte att eleverna använder systemet, vilket bekräftas i intervju med elever. Lärarna menar dock att eleverna alltid kan fråga dem om olika böcker så hjälper de till att hitta dessa. Eleverna uppger att de ibland besöker Kärnaskolans bibliotek och att de också någon gång besökt biblioteket i Kungälv. Det finns dock olika uppgifter om hur ofta detta sker. Eleverna tror att det kanske är en gång i månaden medan lärarna menar att det för de äldre eleverna varierar hur ofta det blir men att de yngre eleverna besöker externa bibliotek en gång i månaden.

Utredningen visar att eleverna i grundskolan inte har tillgång till skolbibliotek eftersom det vid skolan inte finns en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande. Enligt Skolinspektionen innebär "gemensam och ordnad resurs" en fysisk lokal där biblioteket är inrymt, till skillnad från exempelvis att det finns böcker spridda i olika

klassrum. Eftersom skolan har ett utbud av den litteratur som krävs och att besök genomförs i externa bibliotek ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar därför huvudmannen en anmärkning som ska åtgärdas.

Författning

2 kap. 35 och 36 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har avdelningsjurist Johan Kylanfelt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Marie Sjöberg
Föredragande

Bilaga: Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måloppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Fritidshem inspekteras i anslutning till tillsynen av grundskolan. Kommunens förskoleverksamhet redovisas i ett sammanfattande beslut. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).